

Zain (7) beAdar și moartea lui Moise (Moșe Rabenu) [anul 5779]

Am avut deja prilejul să dezvăluim uimitoarea coincidență privind data nașterii și a morții lui Moșe Rabenu, care s-au petrecut în aceeași zi, Zain (7) beAdar. În Talmud în tractatul Kidușin 38:1 se fac calcule, bazate pe câteva versete din Tanach, printre care:

"Moșe, robul meu, a murit, așa că acum ridică-te, treci Iordanul acesta, tu și tot poporul acesta, Bnei Israel (fiii lui Israel), în țara pe care le-o dau lor" (Iosua 1:2).

"Treceți prin mijlocul taberei și porunciți poporului zicând: Pregătiți-vă merinde, pentru că peste trei zile veți trece Iordanul acesta, să intrați să stăpâniți țara pe care HAȘEM v-o dă ca s-o stăpâniți" (Iosua 1:11).

"Și poporul s-a suit din Iordan în ziua a zecea a lunii întâi și s-a oprit în Gilgal la capătul din răsăritul Ierihonului" (Iosua 4:19).

De aici, Rași, la comentariul lui la Talmud, ne explică că Bnei Yisrael au trecut Yardenul pe 10 Nisan și Domnul i-a spus acest lucru lui Iosua cu trei zile înainte, și asta după ce ei l-au plâns pe Moșe 30 de zile după moartea lui potrivit versetului de mai jos, citat în același loc în Talmud:

"Și Moise robul lui Dumnezeu a murit acolo, în țara Moavului, după cuvântul Domnului" (Deutoronom 34:5)

"Și Bnei Israel l-au plâns pe Moise treizeci de zile pe câmpiile Moavului. Și zilele plânsului și jelierii pentru Moise s-au terminat" (Deutoronom 34:8).

Rași ne face socoteala: 10 minus 3 zile rezultă că au primit porunca de 7 Nisan, iar dacă mai scădem 30 de zile ajungem la 7 Adar. Așa au stabilit Hazal ziua morții lui Moșe Rabenu. Este interesant faptul că noi știm data la care a murit, dar nu știm locul în care a fost înmormântat!

"Și El l-a înmormântat în vale, în țara Moavului, vizavi de Bet-Peor, și nimeni nu știe unde se află mormântul lui până în ziua aceasta" (Deutoronom 34:6).

Și cu privire la data nașterii lui Moșe, Talmudul face referire în același tractat. Acolo, calculul se bazează pe promisiunea făcută de Domnul în Deutoronium 31:2, unde Moise spune că azi are 120 de ani și nu mai poate să-și îndeplinească îndatoririle, iar Talmudul spune că de aici rezultă că Hakadoș Baruch Hu stă și umple zilele la Țadikim (oameni perfecți) zi de zi și lună de lună (le îndeplinește viața după cum li se cuvine). De aici putem deduce că Moșe îndeplinea exact 120 de ani când a murit, adică s-a născut tot de Zayin BeAdar.

Despre problema asta este povestit și în Midraș Raba, Șmot într-o altă legendă. Îngerii îl întreabă pe Hakadoș Baruch Hu când să-l ia pe Moșe. Prima dată a fost 21 Nisan și îngerii au spus cum poate fi luat în ziua în care el a bătut marea și a spus Șirat Hayam/Cântarea Mării (asta e data). A doua dată era 6 Sivan. Iar au spus îngerii cum

poate fi în ziua în care el a primit Tora. Până la urmă au ajuns la ultima lună, Adar Șeni, că Midrașul ne spune că era un an bisect. Și fiindcă s-a născut de 7 Adar va muri în aceeași zi.

După tradiție noi știm că Moșe s-a născut în anul 2,369 de la crearea lumii. Dacă efectuăm calculul după regulile calendarului evreiesc, reiese că anul acela nu a fost un an bisect. Conform tradiției, Moise a murit în anul 2,489 de la creare, care, după aceleași calcule, a fost un an bisect, adică a murit în Adar Șeni. Cu toate acestea noi socotim că el s-a născut și a murit în aceeași zi. Asta ne și explică din nou că, dintre cele două luni, luna principală este Adar Șeni și numai în anii care nu sunt bisești rămâne totul în Adar, ca Purim și Hazkarot de oameni care au murit de Adar Șeni (mai există aici și alte sisteme de calcul).

O altă întrebare care cere un răspuns : în ce zi a săptămânii a murit Moșe Rabenu? Sunt înțelepți, și cartea Zohar în pericopa Truma printre ele, care spun că Moșe a murit de Șabat, după masă, și din cauza asta noi spunem de Minha de Șabat rugăciunea Tîduk Hadin (tîdkatha tîdek). În Zohar este scris că de Șabat, după masă, au murit doar trei personalități: Iosef Hațadik, Moșe Rabenu și David Hameleh. De aia se spune Tîduk Hadin de Minha. Zohar ne mai spune că în momentul în care a murit Moșe Rabenu:

ננעלו שערי תורה, נגזמו אורות התורה ונחשך אור השמש בצהרים

"S-au închis porțile de Tora, s-au pecetluit luminile Toraei și s-a întunecat lumina soarelui, la prânz"

Pe de altă parte, alții ca în Tosfot tractatul Menahot susțin că Moise a murit Vineri după masă. Ei fac socoteala luându-se după povestea care apare în Iosuaa, capitolul 6, despre cucerirea orașului Ierihon, care s-a făcut după asediarea orașului timp de o săptămână. A început la 22 Nisan și s-a terminat de 28 Nisan, iar a șaptea zi de asediu era Șabat. Acum, dacă 28 Nisan cade de Șabat, 7 Adar trebuie să cadă Vineri (cu o zi înainte). De exemplu anul ăsta 28 Nisan cade Vineri și 7 Adar este Joi. Ideea asta se potrivește și calendarului evreiesc folosit de noi astăzi, în care 7 Adar nu poate fi de Șabat nici în an bisect nici în an simplu. Ziua asta cade întotdeauna ca a patra zi de Sucot și poate din cauza asta la Hasidim aceasta este ziua de Ușpizin (ritualul de primire de oaspeți în Suca) a lui Moșe Rabenu.

Ziua morții lui Moșe Rabenu este încă o dovadă care soluționează polemica iscată în legătură cu cele două luni Adar, în special faptul că al doilea Adar este luna principală, problemă de care mă voi ocupa într-un alt articol.

Mai este și problema legată de Taanit (post) care se ține de ziua asta, când anul este bisect, întrucât sunt unii care susțin că Taanitul și alte Hazkarot pe care le au oamenii trebuie ținute de primul Adar și nu de al doilea. Realitatea este că Taanitul ăsta se ține de obicei în diaspora de primul Adar, iar în Eretț Yisrael în al doilea.

Rămân cele două constatări făcute la început: prima, Moșe Rabenu s-a născut și a murit în aceeași zi calendaristică și a doua, faptul deosebit de interesant că noi știm data la care a murit, dar nu știm locul în care a fost înmormântat!

În Israel, armata (Tahal) a hotărât ca ziua aceasta să fie ziua de Hazkara a tuturor soldaților cărora nu li se știe locul înmormântării, bazat pe ce este scris de Moșe Rabenu în Deutoronium 34:5-6:

"Și Moise robul Domnului a murit acolo în țara Moavului după cuvântul Domnului. Și El l-a înmormântat în vale, în țara Moavului, vizavi de Bet-Peor, și nimeni nu știe unde se află mormântul lui până în ziua aceasta"

În fiecare an, de ziua aceasta, se ține pe Muntele Herzl, în parcul amenajat ca cimitir, care adăpostește numai cenotafe (morminte goale, cu numele soldaților dispăruți), o ceremonie de Hazkara. Începând cu războiul de independență și până astăzi, sunt înregistrați oficial 181 de morți, al căror loc de odihnă veșnică este necunoscut! Să sperăm că vor fi aduși la odihnă veșnică în curând.

